

CUMHURİYET HALK PARTİSİ

BİLİM PLATFORMU POLİTİKA NOTLARI

@chp_bilim

bilim@chp.org.tr

bilim.chp.org.tr

SARAY REJİMİ TÜRKİYE'Yİ GERİLETİYOR: ENDEKSLERDE DİBE SAVRULAN TÜRKİYE

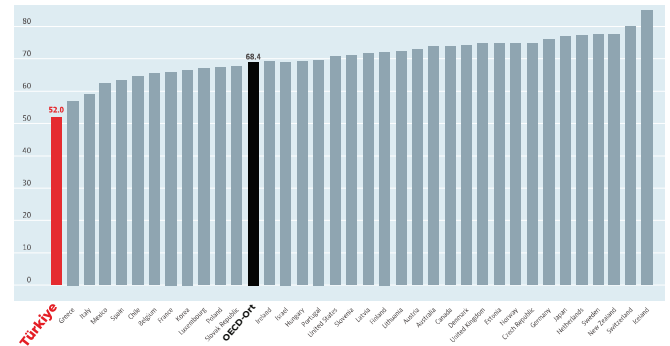
TÜRKİYE KAZANIMLARINI KAYBEDİYOR, DÜNYANIN GERİSİNDE KALİYOR

Yıkılmış ve iflas etmiş bir imparatorluğun yıkıntıları üzerine yeniden inşa edilen Cumhuriyetimiz, parlamenter demokrasisi ve liyakati öne çıkaran yeni kurumları ile tüm ülke sahında yurttaş temelli bir kalkınma dönüşümü gerçekleştirmiştir. Saray rejimi, 100 yıla yakın Cumhuriyet deneyimimizin ardından, adına Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi (CBHS) denilen bir sistem ile, Türkiye'nin **dinamik toplumunu, ekonomik kapasitesini ve kurumsal birikimini kendi kategorisindeki ülkelerin bile gerisine düşürmüştür.**

Cumhuriyetimizin ilk yıllarından bu yana Türkiye, hukukun üstünlüğünün tesis edilmesini, özgürlüklerin artırılmasını, sosyal adaleti gözeten bir ekonomik kalkınmayı öncelik olarak belirlemiş ve barışçıl dış politikalarla bölgesinde etkili bir güç olmayı amaçlamıştır.

Ancak, **Saray rejiminin anayasasız, hukuksuz, kurumsuz, bürokrasisiz ve liyakatsiz yönetimi** neticesinde Türkiye, önce yerinde sayan bir ülkeye, ardından neredeyse

bütün endekslerde gerileyen bir ülkeye dönüşmüştür. Adalet ve Kalkınma Partisi (AKP) yönetiminde, kurumsal çöküşün ve toplumsal buhranın eşliğine gelen ülkemiz, teknoloji üretiminde ve Ar-Ge'de geri kalmış; hazinesi, KOBİ'leri ve hane halkı borç batağına saplanmış, yüksek teknolojide ve ham maddede dışa bağımlı, hukuksuzluğun ve keyfiliğin hüküm sürdüğü, otoriter ve itibarsız ülkelerden biri olma konumuna hızla sürüklenmiştir.

AKP yönetiminde Türkiye, demokrasi, ekonomi, eğitim ve diplomasi alanlarında krizlere ve çözümsüzlüğe savrulmuş; kurumlara güvenin azaldığı ve toplumsal huzurun kaybolduğu bir ülke konumuna getirilmiştir. **AKP'nin üretimden,**

HUKUK KARNESİ

109. sıra

Türkiye hukukun üstünlüğü sıralamasında 126 ülke arasında 109. sıradadır.

DEMOKRASİ KARNESİ

2

Türkiye son 10 yılda demokrasisi en çok gerileyen iki ülkeden biridir.

EKONOMİ KARNESİ

5. sıra

Gelir dağılımında sondan 5. en adaletsiz OECD ülkesiyiz.

TEKNOLOJİ KARNESİ

53. sıra

Türkiye dijital rekabet sıralamasında 63 ülke içinde 53. sıradadır.

kalkınmadan ve planlamadan uzak ekonomi politikaları sonucu Türkiye’de, vasıflı işgücüne istihdam yaratamayan, inovasyon yapamayan, katma değer üretemeyen, teknoloji ihraç edemeyen ve her şeyden önemlisi **bölgesel ve sınıfsal sosyal adaletsizlikleri gideremeyen bir kara düzen** kurulmuştur. Ülkemiz, ekonomiden özgürlüğe, eğitimden toplumsal barışa, kadın haklarından liyakate, yüksek teknoloji üretiminden çevre krizine kadar birçok alanda, tüm kazanımlarını ve birikimini kaybetme tehlikesiyle karşı karşıya bırakılmıştır.

SARAY REJİMİ, TÜRKİYE’Yİ DEMOKRATİK OLMAYAN VE BASKICI ÜLKELER SINIFINA GERİLETTİ

Tek adam rejimi, Türkiye’yi demokratik değer ve hedeflerinden uzaklaştırmaktadır. Farklı görüşlere tahammül edemeyen AKP, güçler ayrılığı ilkesini yok sayarak, yargı bağımsızlığını ortadan kaldırmış, TBMM’nin etkisini azaltmış ve Türkiye’yi büyük bir demokratik gerilemenin içerisine sürüklemiştir.

AKP’nin neden olduğu bu büyük gerileme neticesinde Türkiye, artık bağımsız uluslararası kuruluşların yaptığı sınıflandırmalarda, demokratik olmayan ya da otoriter hibrit rejimler başlığı altında yer almaya başlamıştır.

Freedom House’un 2019 yılı raporunda Türkiye, **100 üzerinden 31 puan alarak özgür olmayan ülkeler statüsünde** değerlendirilmiş ve temel özgürlükler bakımından, Pakistan, Irak gibi ülkelere daha az özgür olarak nitelendirilmiştir. Aynı kurumun 2017 yılı raporunda ise, Türkiye’nin, **dünyada demokrasisi son 10 yılda en çok gerileyen iki ülkeden biri** olduğu ifade edilmiştir. Ülkemizi demokratik ülkeler statüsünde ele alan az sayıdaki rapordan biri olan **Demokrasinin Küresel Durumu 2019** başlıklı rapor ise Türkiye’yi, son 5 yılda demokrasisi en çok aşınan ülke olarak tanımlamış ve **Haiti ile birlikte temel hakların en düşük olduğu iki demokratik ülkeden biri** olarak göstermiştir.

ÖZGÜR OLMAYAN ÜLKE

31
puan

Türkiye Freedom House özgürlük endeksinde 100 üzerinden 31 puan aldı.

SİYASAL HAKLAR GERİ

Son
sıra

Türkiye siyasal hak ve özgürlükler bakımından 41 OECD ülkesi arasında son sıradadır.

Artık demokratik bir ülke olarak değerlendirilmeyen Türkiye’de, yurttaşlarımızın fikir ve görüşlerini özgürce ifade etmesi de engellenmektedir. Türkiye, **siyasal hak ve özgürlükler bakımından 41 OECD ülkesi arasında son sırada** yer almaktadır. **İfade özgürlüğü konusunda ise 149 ülke arasında 129. sırada** bulunan Türkiye, Dünya Bankası verilerine göre 2014’e kadar 6 puan olan dünya ortalamasının üzerinde puana sahipken, bu tarihten itibaren dünya ortalamasının gerisine düşmüştür. Türkiye’nin puanı 2018 yılı itibarıyla 4’e kadar düşerken, Ürdün, Afganistan, Kuveyt gibi ülkelerle aynı kategoride değerlendirilmektedir.

HUKUKSUZLUK EGEMEN KILINIYOR, YARGI BAĞIMSIZLIĞI YOK EDİLİYOR

Hukukun üstünlüğü ilkesi, demokratik ülkelerin yönetiminin temel dayanaklarından biridir. Ancak Türkiye’de hukuk, siyasetin etkisi altına alınmaktadır. Bunun sonucunda **Dünya Adalet Projesi** endeksinde Türkiye, **hukukun üstünlüğü sıralamasında 126 ülke arasında 109. sıraya gerilemiş**, dahil olduğu Orta Asya ve Doğu Avrupa **bölgesindeki 13 ülke arasında son sıraya** düşmüştür. **Benzer gelire sahip 38 ülke arasında ise 37. sırada yer almaktadır.** Hukukun üstünlüğü ilkesinin yok sayıldığı Türkiye yargısı, bağımsızlığını da yitirmektedir.

Dünya Ekonomik Forumu’nun Küresel Rekabet endeksinde göre Türkiye, **yargı bağımsızlığı sıralamasında 2007’de 50. sıradayken 2019 yılında 104. sıraya gerilemiştir.** **Dünya Bankası** verilerine göre ise Türkiye, bu alanda 2007 yılında İspanya, İtalya gibi ülkelerle aynı sınıfta değerlendirilirken, 2009’dan itibaren İran, Cezayir gibi ülkelere aynı seviyelere gerilemiştir.

Türkiye’de yasaların kapsam ve uygulamaları öngörülemez hale gelmekte, siyasi müdahaleler sonucu esnetilip, daraltılabilmekte, hatta yargı kararları dahi değişebilmektedir. Bir dava dosyasında yerel mahkeme tarafından müebbet hapis

İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ

129.
sıra

Türkiye ifade özgürlüğü konusunda 149 ülke arasında 129.’dur.

YARGI BAĞIMSIZLIĞI

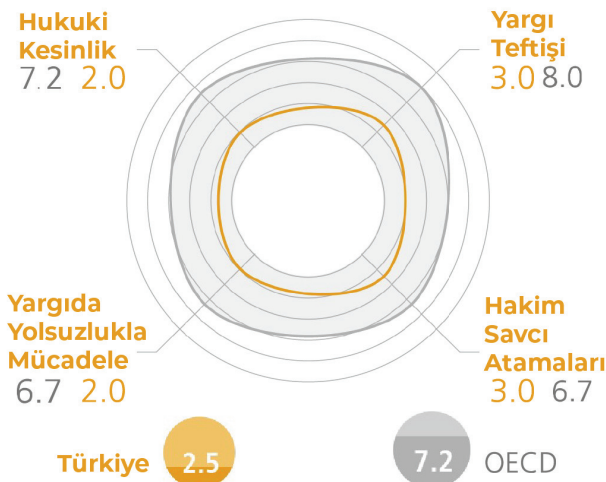
104.
sıra

Türkiye Yargı Bağımsızlığı sıralamasında 104. sıradadır.

cezasıyla cezalandırılan kişiler, siyasi iklimin değişmesinin ardından Yargıtay'ın bozma ilamı sonrasında aynı yerel mahkemede yeniden yargılanıp beraat edebilmektedir. Bunun sonucunda AKP döneminde **Türkiye, hukuki kesinlik bakımından 41 OECD ülkesi arasında son sıraya gerilemiştir.** Keza Cumhurbaşkanı'na Hakaret suçunun kapsamının son 4 yıldır eleştiriyi içerecek biçimde genişletilmesi de Türkiye'de hâkim ve savcıların siyasi baskı ve müdahalelerle hukuki yorum yaptığına örnek teşkil etmektedir. 1994 ile 2014 yılları arasında **21 yılda Cumhurbaşkanı'na Hakaret suçlamasıyla yapılan yargılamalardaki sanık sayısı 1.279 iken, 2015 ile 2018 arasındaki 4 yılda bu sayı 14 bin 677'ye çıkmıştır.**

SARAYA BAĞLI YARGI SİSTEMİ, ŞEFFAF YÖNETİM ANLAYIŞINI YOK EDİYOR

Yargı bağımsızlığının yok edilmesi, tek adam rejiminin faaliyetlerinin denetlenmesinin de önüne geçmektedir. Saray rejimi, Türkiye'yi şeffaf olmayan ve hesap vermeyen yöntemlerle yönetmektedir. Bu anlayış neticesinde ülkemiz, **şeffaf yönetilen ülkeler sıralamasında 180 ülke arasında 78. sıradadır.** Bu bakımdan Türkiye, **şeffaflığı azalan ülkeler listesinde** bulunmaktadır. Bir diğer ifadeyle Saray rejimi, halkı temsil etmediği gibi halk tarafından kontrol de edilememektedir.

Vatandaşların, STK'ların ve diğer kuruluşların, devletin faaliyetleri ile ilgili hesap vermesi üzerinde etki / sorgulama imkânı açısından

HUKUKİ KESİNLİK

Son Sıra Türkiye hukuki kesinlik bakımından 41 OECD ülkesi arasında son sıradadır.

ŞEFFAF YÖNETİM

78. Sıra Türkiye şeffaf yönetilen ülkeler sıralamasında 180 ülke arasında 78.'dir.

yapılan değerlendirmeye göre Türkiye, 4,39 puanla **41 OECD ülkesi içinde sonuncu** olmuştur. **Dünya Adalet Projesi**'nin yaptığı, bilgi edinme hakkı, şikâyet mekanizmaları, yurttaş katılımı ve hükümetin bilgi paylaşımı gibi alt başlıklarla belirlenen **açık hükümetler sıralamasında ise Türkiye, 102 ülke arasında 82. sıradadır.**

Sarayın gündemi ile Türkiye'nin gündemi birbirinden farklılaşmıştır. Saray, parlamento ve yargı denetiminden uzaklaşarak ülkeyi halkın değil, küçük bir zümrenin çıkarları için yönetmektedir. Şeffaflığın ve yargı bağımsızlığının olmaması, o ülkede vergi ödeyen yurttaşlara ve çalışan emekçilere hesap verilmemesi anlamına gelmektedir. Bu da egemenliğin millettten alınıp, bir zümreye verilmesi demektir.

Şeffaf yönetim anlayışının terk edilmesi neticesinde Türkiye ekonomisi de yasal olmayan alanlara savrulmanın eşiğine gelmiştir. **Mali Eylem Görev Gücü'nün (FATF) hazırladığı rapora göre Türkiye, kara para aklama ve terörün finansmanının önlenmesi konularında hızla gerilemektedir.** Kısa zamanda etkili önlemler alınmadığı takdirde, mali kontrolleri yetersiz "gri ülkeler" statüsüne gerileme riski ile karşı karşıyadır.

MEDYADA ÖZGÜRLÜK VE ÇOKSESİLLİK ARTIK HAYAL

Saray rejimi, medyayı kendi siyasi emellerine göre doğrudan biçimlendirmektedir. Bunun için olayları nesnel olarak değerlendiren ve aktaran gazeteciler cezalandırılmaktadır. Bu cezalar kimi zaman gazetecilerin gözaltına alınması ya da tutuklanması; kimi zaman ise **sarı basın kartlarının ya da akreditasyonlarının iptal edilmesi** biçiminde olmaktadır. Sarayın siyasi emellerine göre değil, nesnel gazetecilik kurallarına göre haber yapan gazeteler ise, **baskı, sansür ve yaptırımlara maruz kalmaktadır.** Gazeteler, THY başta olmak üzere kurumlara alınmamakta, reklam ve ilan giderlerinden mahrum bırakılmaktadır. Medya ve medya çalışanları üzerindeki siyasi

AÇIK HÜKÜMET

82. Sıra Türkiye açık hükümetler sıralamasında 102 ülke arasında 82.'dir.

BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ

157. Sıra Türkiye basın özgürlüğü sıralamasında 180 ülke arasında 157.'dir.

baskılar, Türkiye'nin basın özgürlüğünü yok etmektedir. **Sınır Tanımayan Gazeteciler**'in hazırladığı rapora göre **basın özgürlüğü konusunda Türkiye 2002'de 100. sıradayken, 2019'da 157. sıraya gerilemiştir.** AKP iktidara geldiğinde Pakistan'ın 19 sıra önünde bulunan Türkiye, 2019'da Pakistan'ın 15 sıra gerisine düşmüştür. **OECD ülkeleri içerisinde ise medya özgürlüğü ve medya çoğulculuğu sıralamalarında da en sonuncu ülke olmuştur.**

Türkiye'de gazetecilik faaliyetini gerçekleştirmek her geçen sene daha da zorlaşmaktadır. **Sadece 2019 yılında 11 gazeteci gözaltına alınmış, 19 gazeteci tutuklanmış ve 59 gazeteciye toplamda 200 yıl hapis cezası verilmiştir.** 2019 verileriyle birlikte AKP Türkiye'si, dünyanın saygın gazetecilik örgütlerinden olan **Gazetecileri Koruma Komitesi'nin (CPJ)** hazırladığı rapora göre, **Çin'den sonra dünyada en çok tutuklu gazetecinin bulunduğu ülke olmuştur.**

SANSÜR, DEZENFORMASYON VE ENGELLEMELER ARTIYOR

Medyanın %95'ine yakını, özelleştirmeler ve el değiştirmeler sonucunda kendisine yakın sermaye grupları vasıtasıyla kontrol altında tutan AKP, medya kurumlarını ve çalışanlarını keyfivesiyasi cezalarla sindirmeyi amaçlamaktadır. Tek adam rejimi, RTÜK'ü bir siyasi sopa olarak kullanmaktadır. **2019 yılının ilk 11 ayında, RTÜK tarafından 1.086 idari para cezası, 121 program durdurma, 98 geçici yayın durdurma ve 59 yayın lisansı iptali cezası uygulanmıştır.**

Saray rejimi, gazete ve televizyon gibi geleneksel medya araçlarının yanı sıra, internet ve dijital medya mecralarında da **yoğun bir sansür politikası** izlemektedir. Türkiye'de internette uygulanan sansür, **son dört yılda erişime engellenen internet sitesi sayısında %258 oranında artışa** neden olmuştur. 2015 yılında erişime engellenen internet sitesi sayısı 80.553 iken, Ekim 2019 itibarıyla bu sayı 288.310 olmuştur. Sosyal medya platformu Twitter'ın verilerine göre

TUTUKLU GAZETECİLER

2. sıra Türkiye Çin'den sonra dünyada en çok tutuklu gazetecinin olduğu ülkedir.

İNTERNET SANSÜRÜ

%258 Türkiye'de engellenen internet sitesi sayısı son 4 yılda %258 arttı.

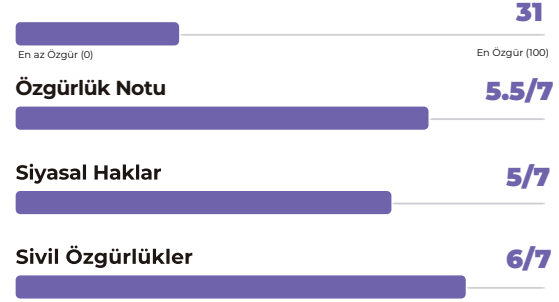
Türkiye, Twitter'a resmi kanallar üzerinden en çok içerik kaldırma talebinde bulunan ülkedir. Twitter'ın Şeffaflık Raporu'na göre, Türkiye, Temmuz – Aralık 2018 döneminde mahkeme kararları ve diğer hukuki talepler ile yaptığı içerik kaldırma taleplerinde sayı olarak en yakın takipçisi olan Rusya'dan yaklaşık %35 oranında daha fazla kaldırma talebinde bulunmuştur.

Türkiye
Özgür Değil

31/100

Toplam Özgürlük Puanı

Kaynak: Freedom House 2019

Erişim engellemeler, içerik kaldırmalar, sosyal medya kaynaklı tutuklamalar gibi kriterleri merkeze alarak, **Freedom House** tarafından hazırlanan **İnternet Özgürlüğü 2019 Raporu**'na göre Türkiye, **100 puan üzerinden sadece 37 puan** alarak, **geçen yıllarda olduğu gibi bu yıl da 'özgür olmayan ülkeler' kategorisinde yer almıştır.** Raporda Türkiye ile birlikte 'özgür olmayan ülkeler' kategorisinde değerlendirilen bazı ülkeler Suudi Arabistan, İran, Çin, Kazakistan, Mısır ve Pakistan'dır. Rapora göre, **Avrupa kıtasında özgür olmayan tek ülke Türkiye'dir.**

EKONOMİK GÖSTERGELERDE DURAKLAMA VE GERİLEME, BERABERİNDE TOPLUMSAL BUHRAN VE ÇÖKÜŞÜ GETİRİYOR

AKP, Türkiye'yi kalkınma rotasından çıkarmış, israf ve verimsiz yatırımlar rotasına sokmuştur. Yurttaşlarımız, ekonominin kötü yönetilmesinden dolayı **hayat pahalılığı, enflasyon ve işsizlik** başta olmak üzere birçok sorunla karşı karşıya kalmıştır. Ekonominin büyük bir krize girdiği AKP döneminde Türkiye, ekonomi göstergelerinde gerilemektedir. Tek adam rejimi Türkiye'yi demokraside gerileterek,

İNTERNET NOTU

37 puan Türkiye'nin İnternet özgürlüğü puanı 100 üzerinden 37'dir.

İNTERNET ÖZGÜRLÜĞÜ

Tek ülke Türkiye Avrupa kıtasında özgür olmayan tek ülkedir.

ülkemizi öngörülemez ve dolayısıyla yatırım yapılamaz hale getirmiştir. Bunun sonucunda **Türk lirası, son 13 yılda 124 ülkenin para birimine karşı değer kaybetmiştir.** AKP döneminde **Türk lirası, avro ve dolar karşısında yaklaşık 4 kattan fazla değer kaybetmiştir.** İthalata dayalı sektörler bu durum karşısında korumasız ve savunmasız bırakılmıştır.

ENFLASYON DURDURULAMIYOR, İŞSİZLİK KRONİKLEŞTİ

AKP, Türkiye ekonomisini güven duyulmayan bir hale getirip, ekonomik istikrarını ve gücünü kaybetmesine neden olmuştur. **Dünya Ekonomik Forumu** tarafından makro ekonomik göstergelerin istikrarına dair yapılan sıralamada Türkiye, **son dokuz yılda 64. sıradan 129. sıraya gerilemiştir.** Bu istikrarsızlığın doğal sonuçlarından biri olan enflasyon artışı da enflasyon oranlarını belirleyen TÜİK üzerinde kurulan siyasi baskılara rağmen önlenememektedir.

Türkiye, enflasyon endekslerinde 141 ülke içerisinde 131. ülke konumuna kadar gerilemiştir. Oysa 10 yıl önce Türkiye, 43 sıra daha iyi konumda, 88. sırada yer almaktaydı.

Türkiye, son 18 yılda yurttaşlarına istihdam olanakları sağlayamaz hale gelmiş, işsizliği kronikleştirmiştir. Kriz koşullarında çalışanlara ödenen ücretler düşmekte, iş gücü vasıfsızlaşmakta, işverenler kayıt dışına yönelmektedir. **Türkiye’de istihdam oranı sadece %50’dir.**

Bir diğer ifadeyle, **istihdam oranı bakımından Türkiye, 35 OECD ülkesi arasında son sırada** yer almaktadır. TÜİK'in

MAKRO EKONOMİ

129. sıra Türkiye makro ekonomik göstergelerin istikrarında 129. sıradadır.

ENFLASYON

131. sıra Türkiye enflasyon endekslerinde 141 ülke içerisinde 131.’dir.

2019 yılının Aralık ayında yayınladığı verilere göre işsizlik oranı %14,1, genç işsizlik oranı ise %26,1’dir. Yani **Türkiye’de 4,5 milyondan fazla işsiz bulunmaktadır.** Yaklaşık 512 milyon nüfusu olan AB’de ise 15,5 milyon işsiz bulunmaktadır. Bir diğer ifadeyle, **Türkiye’deki işsiz sayısı 28 AB ülkesindeki toplam işsiz sayısının üçte birine eşittir.** Türkiye, her **4 gencinden birinin ne iş hayatında ne de okul hayatında** olması nedeniyle; **15-29 yaş aralığındaki gençler sıralamasında, en kötü performanslı OECD ülkesi konumundadır.** Bu yaş aralığındaki **kadınların ise %39,8’i ne çalışma hayatında ne de eğitimdedir.**

HAYAT PAHALILIĞI ARTIYOR, ASGARI ÜCRET AÇLIK SINIRI SEVİYESİNDE KALİYOR

Ekonomik kriz, yurttaşlarımızın zorunlu giderlerini dahi birer lüks tüketime dönüştürmüştür. Ekonominin kötü yönetimi, gıda ve enerji fiyatlarında büyük artışlara neden olmuştur. **Türkiye, 35 OECD ülkesi içerisinde 2018 yılında gıda enflasyonu en yüksek ülke** olmuştur. Aynı sene **enerji maliyetleri** konusunda da **en yüksek 2. enflasyona sahip ülke** olmuştur. **2019’da doğalgaza yapılan zamların toplamı %50’den, son iki yıl içerisinde elektriğe yapılan zamlar ise %70’den fazladır.**

Yurttaşlarımız yüksek maliyetleri dolayısıyla, beslenme ve ısınma gibi en temel ihtiyaçlarını bile 2 yıl öncesine göre katbekat pahalıya karşılamaktadır.

Türkiye, hayat pahalılığı en hızlı artan ülkelerden biri olmasına karşın, çalışanlara en düşük ücret veren ülkelerden biri olmuştur. AKP’nin belirlediği asgari ücret açlık sınırı seviyesindedir. Türkiye’deki asgari ücret, **Avrupa’daki 30 ülke arasında en düşük 4. asgari ücrettir.** Dahası, **Türkiye’de çalışanların yaklaşık %40’ından fazlası asgari ücret seviyesinde maaş almaktadır.** AB ülkelerinde ise **asgari ücretle çalışanların toplam çalışan nüfusuna oranı yaklaşık %8’dir.** Bir diğer ifadeyle Türkiye’de en düşük ödenebilir ücret anlamına gelen **asgari ücret, ortalama ücret haline gelmektedir.**

GIDA ENFLASYONU

1. sıra Türkiye 2018 yılında gıda enflasyonu en yüksek OECD ülkesi olmuştur.

ENERJİ MALİYETLERİ

2. sıra Türkiye 2018 yılında enerji enflasyonu en yüksek 2. OECD ülkesi olmuştur.

GELİR ADALETSİZLİĞİ ARTIYOR, SOSYAL DEVLET ANLAYIŞI ÇÖKÜYOR

Türkiye Dünya Bankası'nın yaptığı beşli sınıflamaya göre, gelir dağılımında en kötü dördüncü grupta, 38 OECD ülkesi arasında ise 34. sırada yer almaktadır. Türkiye, gelir dağılımındaki adaletsizliği gösteren Gini göstergesine göre de gerilemektedir. 2007 yılında 0,38 olan gösterge 0,42'ye yaklaşmıştır. Türkiye, zengin ile yoksul arasındaki farkın, Sırbistan'dan sonra en çok olduğu Avrupa ülkesidir. Türkiye'de en yüksek gelir grubunun toplam gelirden aldığı pay %47,4'de çıkarken en düşük gelir grubunun payı ise %6,3'e düşmüş bulunuyor. AB ülkeleri arasında en yüksek gelir grubundaki kişiler, en düşük gelir grubundaki kişilere göre 5 kat fazla gelir elde ederken, bu fark Türkiye'de 8 kattır. Bunun yanı sıra Türkiye vergi sisteminin, yeniden bölüşüme en az etkisi olan OECD ülkesidir. Tüketim üzerinden vergilendirmeyi esas alan mevcut vergi sistemi de Türkiye'deki gelir adaletsizliğini pekiştirmektedir.

AKP, sosyal devlet anlayışından uzaklaşmakta, yoksullaşan halk kesimlerinin toplumdaki kopuşunu önlemek için bir politika geliştirmemektedir. Türkiye, sosyal adalet bakımından 41 OECD ülkesi arasında 40. sıradadır. Yoksul kesimlerin sosyal hayata katılmaları ve ortalama bir yaşam standardına sahip olup olmadıklarını ölçen sosyal içermeye göstergesinde Türkiye, 41 OECD ülkesi arasında 40. sıradadır. Türkiye'nin en yoksul kesimlerinden olan emeklilerin birçoğu, düşük ücret nedeniyle yaşamlarını dahi sürdürmeyecek bir durumdadır. Saray rejiminin yok saydığı düşük ücretli emekliler ve emeklilikte yaşa takılanların artmasına neden olan bu emeklilik sistemi, yapılan çalışmalara göre, Tayland ve Arjantin'den sonra dünyanın en kötü emeklilik sistemi olarak kabul edilmektedir.

KOBİLER BORÇ BATAĞINDA, ŞİRKETLER İFLAS EDİYOR

Yanlış ekonomi politikaları son 10 yılda, KOBİ'lerin takibe düşen toplam borç miktarını 6 milyar TL'den 58,6 milyar TL'ye yükseltmiştir.

Son 5 yılda, bu borç yükü altında ezilen yarım milyondan fazla esnafımız ise iflas etmiştir. Ekonomik krizin etkileri yüzünden borçları takibe düşen KOBİ sayımız 350 bini aşmıştır. Bir diğer ifadeyle, iflas eden 500 binden fazla esnaf ve KOBİ'ye yenilerinin eklenmesi an meselesidir.

Türkiye'de toplamda takibe düşen krediler içerisinde KOBİ'lerin payı %45'e kadar yükselmiş, KOBİ'lerin bu durumu bankacılık sektörü için de bir tehdit oluşturmaya başlamıştır. Bankacılık sektöründeki batık kredi alacaklarında KOBİ'lerin payı %40'a ulaşmıştır. KOBİ'lerin yanı sıra büyük işletmeler de bu ekonomik kriz karşısında çaresiz kalmaktadır. Son iki yılda kapanan şirket sayısı 20 bine yaklaşmış, sadece 2019 yılının ilk dokuz ayında 9 bin 961 şirket kapanmıştır.

TÜRKİYE TARIM, ORMANCILIK VE BALIKÇILIK ALANLARINDA GÜCÜNÜ KAYBEDİYOR

Türkiye'de tarım, ormancılık ve balıkçılık sektörleri dünya piyasalarının gerisinde kalmaktadır. Türkiye'nin önemli gelir kaynaklarından olan bu sektörlerde ülkemizin dolar bazındaki geliri 2010 yılından bu yana düşüş içerisinde. 2010 yılında 69,7 milyar doların üzerinde olan üretim ile dünya piyasalarının %2,74'üne sahip olan Türkiye, 2018 yılında 44,9 milyar dolarlık üretimi ile dünya piyasasının %1,1'inden bile az bir kısmına sahip olabilmıştır. Son 10 yılda, 3 tarafı denizlerle çevrili ve geniş ekilebilir topraklara sahip olan ülkemiz hem balıkçılık hem de tarım sektörlerinde kendi potansiyelinin çok daha gerisine düşmüştür.

GELİR ADALETSİZLİĞİ

2. sıra

Türkiye zengin ile yoksul arasındaki uçurumun en büyük olduğu 2. Avrupa ülkesidir.

SOSYAL ADALET

40. sıra

Türkiye sosyal adalet bakımından 41 OECD ülkesi arasında 40. sıradadır.

SOSYAL İÇERME

40. sıra

Türkiye sosyal içermeye göstergesinde 41 OECD ülkesi arasında 40. sıradadır.

İFLAS EDEN ESNAF

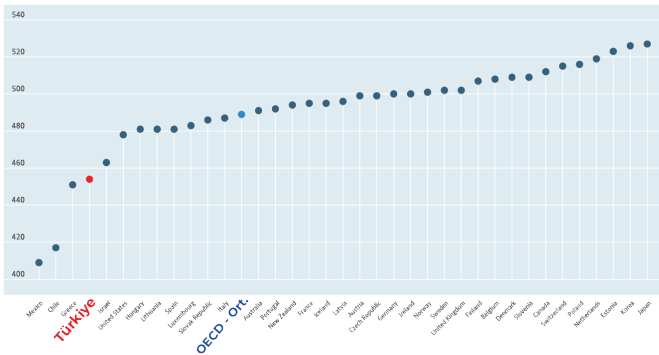
500 bin

Türkiye'de son 5 yılda iflas eden esnaf sayısı yarım milyondan fazladır.

EĞİTİMDE NEREDEYSE TÜM KRİTERLERDE GERİLEME VE BOZULMA YAŞANIYOR

AKP, istikrarsız, tutarsız ve çağın gereklerine aykırı biçimde yürüttüğü eğitim politikaları ile Türkiye'deki eğitim sisteminin gerilemesine neden olmuştur. 2002'den bu yana Milli Eğitim Bakanlığı görevini **7 ayrı Bakan** yürütmüş ve toplamda **15 defa eğitim ya da sınav sistemi değiştirilmiştir. Türkiye, eğitim politikaları sıralamalarında OECD ülkeleri arasında Macaristan'la birlikte en kötü konumda bulunan iki ülkeden biridir.**

AKP'nin siyasi amaçlarla yaptığı sistem değişiklikleri, temel bilgi eksikliği olan ve hatta okuduğu Türkçe metinleri dahi anlamada yetersiz kalan öğrenciler yetişmesine neden olmaktadır. Türkiye, **2003 yılından itibaren katıldığı hiçbir Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı (Pisa) sınavında Matematik okuryazarlığı, Fen Bilimleri okuryazarlığı ve Okuma Becerileri alanlarında OECD ortalamasını dahi yakalayamamıştır.** Dahası Pisa'nın yerli biçimi olarak hazırlanan ABİDE (Akademik Becerilerin İzlenmesi ve Değerlendirilmesi) sınavında da her 2 öğrenciden 1'i matematik alanında temel ya da temel altı bilgi düzeyindedir.

AKP döneminde eğitime erişimde de eşitsizlikler artmış, **Türkiye, 41 OECD ülkesi arasında en adaletsiz eğitim fırsatı sunan ülke** haline gelmiştir. Cumhuriyetin ilk yıllarından bu yana kalkınmanın ve gelişimin önemli öğelerinden olan köy okullarının kapatılması ve taşınmalı eğitim sisteminin başlaması bu eşitsizliği artırmıştır. Bunun yanı sıra şehirlerdeki okullar arasında oluşan nitelik farklarının artması eğitimin piyasalaşmasına ve özel eğitim kurumlarının artmasına neden olmuştur.

KÖTÜ EĞİTİM POLİTİKASI

2. sıra

Türkiye eğitim politikalarında en kötü iki OECD ülkesinden biridir.

EĞİTİME ERİŞİM

Son sıra

2019 Sosyal Adalet Endeksi'nde 41 OECD ülkesi arasında son sırada.

Eğitim sistemimizde AKP'nin çare bulamadığı bir diğer konu ise yabancı dil öğrenimi olmuştur. Öğrencilere uzun bir süre İngilizce dersi verilmesine karşın **Türkiye, İngilizce Yeterlilik Endeksine göre, 2014 yılından bu yana İngilizce yeterliliği en düşük kategoride değerlendirilmektedir. Türkiye, 2019 yılında 100 ülke arasında 79. sırada** konumlanırken, 33 Avrupa ülkesi içerisinde sadece Azerbaycan'ı geçebilmiştir. **İngilizce yeterlilik açısından, İran ve Nepal bile Türkiye'den daha yetkin durumdadır.**

AKADEMİDE FETRET DÖNEMİ YAŞANIYOR

Saray rejiminin üniversiteler üzerinde kurduğu baskı, üniversitelerimizin akademik dünyadan dışlanmasına neden olmaktadır. Akademisyenlere ve eğitilmiş kesimlere yönelik düşmanca bir yönetim anlayışı sergileyen AKP, üniversitelerimizin akademik ve idari kadrolarını bilime katkı sağlamalarını güçleştirecek biçimde dönüştürmüştür. **İhraç edilen 406 Barış Akademisyeni** de dahil olmak üzere **6.000'in üzerinde akademisyen hukuka aykırı bir biçimde, savunma hakkı dahi tanınmadan görevden alınmıştır.** Boşalan akademik kadroların liyakat gözetilmeksizin, düşük puanlı, akademik yetkinliği olmayan kişilere, partizanca teslim edilmesi, üniversitelerimizin niteliklerinde düşüşe neden olmuştur.

Üniversitelerimizin bilimsel üretkenliğinin zayıflamasının yanı sıra Endüstri 4.0 hedefi için tüm dünyada önemi vurgulanan üniversite-sanayi iş birliği kapasitesi de gerilemektedir. Bunun neticesinde Türkiye'de üretim sektörünün inovasyon kapasitesi düşmektedir. Nitekim **üniversitelerle sanayi arasındaki Ar-Ge ortaklığında** Türkiye, 2007-2008 yılında 49. sıradayken 2017-2018 yılında **Pakistan, Ürdün ve Gana'nın gerisinde, 66. sırada yer almıştır.** Türkiye, dünya ölçeğinde 19. büyük ekonomi olmasına rağmen, 129 ülkeyi kapsayan **Küresel İnovasyon Endeksi** sıralamasında **49. sırada** yer almaktadır. Türkiye'nin **inovasyon puanı ise 100 üzerinden 37'nin altındadır. İnovasyona etki eden yatırımları** gösteren endekslerde

İNOVASYON SIRALAMASI

49. sıra

Türkiye 19. büyük ekonomi olmasına karşın inovasyon sıralamasında 49. sıradadır.

İNOVASYON PUANI

37 puan

Türkiye inovasyon konusunda 100 üzerinden ancak 37 puan alabilmiştir.

56. sırada, yenilikçi sektörlerin kapasitesini gösteren endekslerde ise **49. sırada** bulunmaktadır.

AKP, BİLİMSEL ÇALIŞMAYI DEĞİL, NİTELİKSİZLİĞİ VE YANDAŞLIĞI ÖDÜLLENDİRİYOR

AKP'nin niceliği önceleyen performansla yönelik yükseköğretim politikaları, Türkiye'de akademik yayınların niteliğinde büyük bir düşüşe neden olmuştur. 2002 yılında yapılan yayınların **10 bin 824'ü atıf alıp 1.884'ü atıf almazken**, 2018'de **atıf yapılmayan yayın sayısı 35 bin 798'e yükselmiş**, buna karşılık **atıf alan akademik yayın sayısı 10 binin altına düşmüştür**. Niceliği artırmaya yönelik tasarlanmış bu sistemde niteliksiz akademik yayın yapan akademisyenler de ödüllendirilmektedir. **68 üniversitemiz, hiçbir uluslararası yayını olmayan, 71 üniversitemiz ise herhangi bir yayını uluslararası atıf almamış rektörler tarafından yönetilmektedir**. Akademisyen alımlarının partizanca ve liyakat ilkesinin yok sayılarak yapılmasının ülkemiz açısından bir diğer utanç verici sonucu ise, Türkiye'nin **sahte, şaibeli ve para karşılığı en çok yayın yapılan 3. ülke olmasıdır**. Yükseköğretime yönelik bu baskıcı ve partizan yönetim anlayışı sonucunda, 2010 yılında **Times Higher Education** endeksinde bazı devlet üniversitelerimiz ilk 100'de yer alırken, 2018 yılından bu yana aynı sıralamada **hiçbir devlet üniversitesi ilk 500 içerisinde yer alamamaktadır**.

AR-GE'DE BÜYÜK İNSAN KAYBI

Türkiye, üniversite mezunlarına iş imkânları sunamayan bir ülkeye dönüşmüştür. **Üniversite mezunu işsizlerin sayısı** 2019 yılı itibarıyla **1,2 milyonu aşmış ve artmaya devam etmektedir**. Çalışan her **3 üniversite mezunundan 1'i ise eğitimini aldığı alanda iş bulamamaktadır**. Eğitimli genç nüfusuna umut olamayan **AKP Türkiye'si, beyin göçünü de durduramamaktadır**. Yurt dışına göç eden yurttaşlarımızın sayısı 2016 ile 2018 yılları arasındaki **3 yılda 319 bin 392'dir**. Son üç yılda göç edenler arasındaki milyoner, girişimci, iş insanı sayısı yaklaşık 25 bindir.

BEYİN GÖÇÜ

319 bin 392 kişi Son 3 yılda 319.392 yurttaşımız yurt dışına göç etmiştir.

AR-GE YATIRIMLARI

28. sıra Türkiye GSYH'den Ar-Ge'ye ayrılan pay sıralamasında 35 OECD ülkesi içinde 28.'dir.

Ülkemizin güzide kurumlarından biri olan ASELSAN bile artık eğitimli yurttaşlarımız için cazibesini yitirmiştir. **ASELSAN'dan ayrılan yaklaşık 200 mühendisin tamamına yakınının yurt dışına göç ettiği bilinmektedir**.

Üniversitelerimizin dünya sıralamalarında gerilemeleri ve eğitimli yurttaşlarımızın yurt dışına taşınmaları, Türkiye'nin teknolojik gelişimlerden ve yüksek katma değerli üretim sektöründen de uzaklaştığı anlamına gelmektedir.

AKP, yüksek teknolojinin gelişimi için gerekli olan Ar-Ge çalışmalarına yeteri miktarda yatırım yapmamaktadır. Türkiye, **35 OECD ülkesi arasında Ar-Ge çalışmalarına, GSYH'ye oranla en çok pay ayıran 28. ülke olmuştur**. Ar-Ge faaliyetlerine olduğu gibi teknoloji altyapısına da bütçe ayırmayan AKP, Türkiye'yi, dünyanın dijitalleşme yarışına girdiği bir dönemde, bu yarışın gerisinde bırakmaktadır. Türkiye, **dijital rekabet gücü sıralamasında 63 ülke arasında Meksika ve Ürdün'den sonra 52. sırada yer almaktadır**.

YETERSİZ AR-GE, BİLİMSEL, TEKNOLOJİK DURAKLAMAYA NEDEN OLUYOR

Türkiye'de üretilen **yüksek teknoloji ürünleri ihracatının, toplam ihracata oranı yalnızca %2,3'tür**. Oysa bu oran **2000-2005 yıllarında ortalama %4,4 civarındadır**.

Gelinen noktada **Dünya Bankası** verilerine göre, **OECD ülkeleri arasında yüksek teknoloji ihracatı en düşük olan ülke Türkiye'dir**. **OECD ortalaması %17,3 civarındadır**. **Dünya Dijital Rekabet Raporu'nda** yer alan 63 ülke arasında ise Türkiye, **yüksek teknoloji ihracatı en düşük olan 4. ülke konumundadır**.

Türkiye, **Küresel Startup Endeksi'ne** göre, startuplarına yapılan ulusal ve uluslararası yatırımların azlığı nedeniyle **son iki yılda, 34. sıradan 43. sıraya gerilemiştir**. Türkiye'nin en büyük iki şehri olan İstanbul ve Ankara da bu endekste gerilemektedir. Startup

TEKNOLOJİ İHRACATI

59. sıra Türkiye yüksek teknoloji ürünü ihracatında 63 ülke arasında sondan 4.'dür

TEKNOLOJİ İHRACAT ORANI

%2,3 Yüksek teknoloji ürünlerinin ihracatının toplam ihracata oranı %2,3'dür.

endeksinde 2017 yılına göre 2019 yılında **İstanbul 44. sıradan 78. sıraya, Ankara ise 175. sıradan 204. sıraya gerilemiştir.** Bu sıralamaya göre Şili, Kolombiya, Sırbistan ve Birleşik Arap Emirlikleri bile startupların başarıya ulaşması için gereken ekonomik istikrar, yetişmiş personel sayısı ve gelişmiş telekomünikasyon altyapısı gibi konularda Türkiye'den daha uygun koşullara sahiptir.

SARAYIN İTİBAR KAYBETTİREN DIŞ POLİTİKASI: TÜRKİYE GÜCÜNÜ VE İSTİKRARINI KAYBEDİYOR

Saray rejiminin tutarsız, hayali ve hamasi dış politikası, Türkiye'nin, savaşı gerekmedikçe bir suç sayan anlayışını terk ettiğini göstermektedir. Bunun sonucunda AKP Türkiye'si artık barışçıl bir ülke olmaktan uzaklaşmıştır. Türkiye, **Küresel Barış Endeksi'nde 163 ülke arasında 152. sırada yer almıştır. 2019 yılında, Türkiye, Avrupa'da barışa en uzak ülke olmuştur.** Öte yandan Türkiye, terör endekslerinde de bir iyileşme gösterememektedir. **Türkiye, dünyada terörizmden en çok etkilenen 16. ülke konumundadır.** Bu konumuyla Sudan ve Kolombiya gibi ülkelere göre bile daha çok terörizm etkisi altındadır.

Türkiye'de barışı tehdit eden unsurlar aynı zamanda ülkemizin uluslararası arenada da güçsüzleşmesine neden olmaktadır. Büyük göçmen akınları nedeniyle sınırları güvensiz hale gelen AKP Türkiye'sinin zayıf ve kırılgan bir hâl almaya başladığı, **Fund for Peace**'in yapmış olduğu **Kırılgan Devletler Endeksi'nde** de görülmektedir. **Güvenlik tehditleri, etnik ya da sınıfsal bölünmeler, eşitsiz gelişim, kamu hizmetleri, insan hakları, hukukun üstünlüğü** gibi

BARIŞ SIRALAMASI

152. sıra Türkiye Küresel Barış Endeksi'nde 163 ülke arasında 152. sıradadır.

TERÖRİZM ETKİSİ

16. sıra Türkiye dünyada terörizmin en çok etkilediği 16. ülkedir.

göstergelerle belirlenen **Kırılgan Devletler Endeksi'nde** Türkiye büyük bir düşüş yaşamaktadır. 2019 yılında Türkiye, 178 ülke arasında **en kırılgan 59. ülke** konumundadır ve bu konumuyla **yüksek uyarı veren İran, Mısır, Lübnan gibi ülkelerle aynı statüdedir.** Bu sıralama ile **2011 yılında 104. sırada olan Türkiye, Ürdün'ün 9 sıra önündeyken, 2019 yılında 10 sıra gerisine düşmüştür.**

AKP, NE GÖÇMENLERİN SORUNUNU ÇÖZEBİLİYOR NE DE GÖÇMEN SORUNUNU

Türkiye'de 3,6 milyona yakını Geçici Koruma statüsündeki Suriyeliler olmak üzere 4 milyondan fazla göçmen bulunmaktadır. Kontrolsüz bir biçimde ülkemize akın eden Suriyeli göçmenler için harcanan **40 milyar dolar civarındaki kaynağın kötü ve yanlış kullanımı** göçmenlerin sorunlarına çare olamamıştır. **Halen, her 3 Suriyeli'den 1'i harabelerde yaşamaktadır. Ülkemizdeki Suriyelilerin %7'si kış aylarında ısınma ihtiyaçlarını karşılayamayacak, her 2 Suriyeli'den 1'i ise günde üç öğün yemeğe ulaşamayacak kadar kötü koşullarda yaşamlarını sürdürmektedir.**

Öte yandan AKP'nin hayalci dış politikası sonucu ülkemize gelmek ya da ülkemizden transit olarak geçmek isteyen göçmenlerin kontrolsüz, denetimsiz ve kaçak bir biçimde sınırlarımızı geçmesi, **sınır güvenliği konusunda Türkiye için önemli bir zafiyet oluşturmaktadır.**

PASAPORTUMUZ İTİBARSIZLAŞIYOR

AKP'nin iflas eden dış politikası, pasaportumuzun gücünü de azaltmaktadır. Diğer ülkeler, yurttaşlarımıza şüpheyle yaklaşmakta, ülkelere giriş kriterlerini zorlaştırmaktadır.

Daha önce vize uygulaması olmayan ülkeler, vatandaşlarımızdan vize istemeye başlamıştır. Avrupa'da vizesiz seyahat hakkı sağlayan ve Türkiye'de yalnızca kıdemli memurlara verilen yeşil pasaport ve kamu hizmeti için alınan gri pasaportlara bile ön vize anlamına gelen izin uygulaması gündeme gelmiştir.

KIRILGAN ÜLKE

59. sıra Türkiye kırılgan ülkeler sıralamasında 178 ülke arasında en kırılgan 59. ülkedir.

PASAPORT GÜCÜ

55. sıra Türkiye pasaport gücü sıralamasında 55. sıradadır.

Bunun yanı sıra **pasaport gücü sıralamalarında** bordo renkli hususi pasaportlarımız da 2006 yılında 46. sıradayken, **2020'de 55. sıraya gerilemiştir.** AKP döneminde güç kaybeden pasaportumuzun yurttaşlara maliyeti ise artmış ve **dünyanın en pahalı pasaportlarından biri** haline gelmiştir.

LİYAKAT VE EHLİYET YOK EDİLİYOR, KURUMLARIN İÇİ BOŞALTILIYOR

Saray rejimi, Cumhuriyetimizin bir asra yakın birikimi olan kurumlarımızı yurttaşlarımızın nezdinde itibarsızlaştırmakta, güvensizleştirmektedir. Türkiye'de **hâkim ve savcı atamalarındaki siyasileşme**, yurttaşlarımızın, **yargı sistemine ve mahkemelere olan güvenini azaltmıştır.** Keza eğitim sisteminde siyasi amaçlarla sık yapılan sistem değişiklikleri de dünyadaki eğilimin tersine, Türkiye'de eğitim sistemine olan güveni geriletmektedir. Öte yandan tek adam rejiminin medya üzerindeki baskısı, yurttaşların bilgi edinme hakkını da engellemekte, medyada yer alan yanlış haberler, yurttaşların medyaya olan güvenini yitirmesine neden olmaktadır.

Liyakat ilkesi yok sayılarak, partizanca yapılan hâkim, savcı atamaları ve HSK içerisinde siyasilerin gücünü artırması, siyasallaşmış, çarpık bir yargı sistemi ortaya çıkarmıştır.

Hâkim ve savcı atamalarını tarafsızlık ve liyakat esaslarına göre yapma konusunda **Türkiye, en kötü 5. OECD ülkesidir.** Yargının siyasi baskılardan etkilenmesi sonucunda ise, **yargı süreçlerinde yolsuzluğu önlemede en güçsüz OECD ülkesi olmuştur.** Adalet sistemine yönelik bu sistematik müdahaleler sonucunda yurttaşlarımız yargı sistemine ve mahkemelere olan güvenlerini yitirmeye başlamışlardır. 2009 yılında 167 ülke arasında **yargı sistemine ve mahkemelere güven sıralamasında 31. sırada yer alan Türkiye, 72 sıra gerileyerek 103. sıraya düşmüştür.** Bir diğer ifadeyle, yargıya ve mahkemelere güven konusunda **2009'da Ürdün'ün 20 sıra önünde bulunan Türkiye, 2019 yılı itibarıyla Ürdün'ün 46 sıra gerisine düşmüştür.**

YARGIYA GÜVEN

103. sıra Türkiye yargıya güvende son 10 yılda 72 sıra gerileyerek 103. sıraya düşmüştür.

EĞİTİME GÜVEN KAYBI

5. sıra Türkiye eğitime olan güvenin azaldığı 5 ülkeden biridir.

Siyasallaşmış hukuk sistemi, yurttaşlarımızın adalete olan güvenlerini de zedelemiştir. Adil yargılamanın yapılmadığını düşünen yurttaşlarımız, mahkeme kararlarını AİHM'e taşımaktadır. Bu konuda **Türkiye, AİHM'de Rusya'dan sonra aleyhine en çok başvuru yapılan ülke olmuştur.** Sonuçlanan davalar itibarıyla da Rusya ve İtalya'dan sonra en fazla tazminat ödeyen ülke konumundadır. **AİHM'e yapılan başvuruların %14,5'i Türkiye aleyhine yapılan başvurulardan oluşmaktadır.** Türkiye'den **16 yılda yaklaşık 110 bin başvuru yapılmış ve bu başvurulardan 3 bin 128'inde Türkiye'nin hak ihlali yaptığına hükmedilmiştir.** Sadece 2017 yılında Türkiye, **11 milyon 600 bin avro tazminat** ödemek zorunda kalmıştır.

Yurttaşlarımızın adalet sistemine güvenlerinin azalması gibi, yapboz tahtasına çevrilen, çarpık eğitim sistemine olan güvenleri de azalmaktadır. Diğer ülkelerde eğitime olan güvenin arttığı bir dönemde, Türkiye, **Küresel Öğretmen Statüsü Endeksi'ne göre, dünyada eğitime olan güvenin azaldığı 5 ülkeden biridir.** Sık yapılan sistem değişiklikleri, müfredatın siyasallaştırılması ve liyakat esasını göz ardı eden yönetici atamaları sonucunda eğitim sistemimiz güvenilirliğini, öğretmenlerimiz saygınlıklarını, öğrencilerimiz ise geleceklerini kaybetmektedir.

Tek adam rejimi, medyada özgürlük alanlarını daraltmakta ve çok sesli bir medya olanaksız kılmaktadır. Tekelleşen medyayı yurttaşlarımızın haber alma hakkını da elinden almaktadır. Medyada yer alan haberlerde yapılan **manipülasyon ve yönlendirmenin** farkında olan yurttaşlarımız artık medyaya olan güvenini yitirmeye başlamıştır. **Türkiye, medyada yayımlanan haberlere en az güvenilen 2. ülke konumuna gerilemiştir.**

SİLAHLI KUVVETLERE VE KOLLUK GÜÇLERİNE GÜVEN AZALIYOR

AKP döneminde Türkiye hem terörizmden en çok etkilenen hem de kırılğan olan ülkelerden biri haline gelmiştir. TSK ve Polis Teşkilatı'na yönelik siyasi müdahaleler,

MEDYAYA GÜVENSİZLİK

2. sıra Türkiye medyada çıkan haberlere en az güvenilen 2. ülkedir.

ORDUYA GÜVEN

85. sıra Türkiye Orduya Güven Endeksi'nde son 10 yılda 32. sıradan 85. sıraya gerilemiştir.

Türkiye'nin bu teşkilatlara olan güveninin ölçüldüğü endekslerde gerilemesine neden olmuştur. Ergenekon ve Balyoz gibi TSK'ya karşı hazırlanan kumpas davalarının en önemli destekçisi olan AKP, bu kurum içerisinde 15 Temmuz hain darbe girişimine kalkışan kimselerin rütbelерinin yükseltilmesinin önünü açmıştır. Bunun neticesinde TSK yıpratılmış ve halk nezdinde itibarsızlaştırılmıştır. **Orduya Güven Endeksi**'nde 2009 yılında Türkiye, ordusuna en çok güvenen 32. ülkeyken, **2019 yılında 85. sıraya gerilemiştir.** Benzer biçimde Polis Teşkilatı'nın da maruz kaldığı siyasi müdahaleler ve liyakatsiz atamalar neticesinde **2009 yılında polis Teşkilatı'na olan güven sıralamasında 51. sırada olan Türkiye, 2019'da 72. sıraya gerilemiştir.**

CUMHURİYETİN MİRASI OLAN KURUMLAR PEŞKEŞÇEKİLİYOR, DEĞERSİZLEŞTİRİLİYOR YA DA KAPATILIYOR

Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren Türkiye'nin sosyal adalet gözeten ekonomik kalkınma anlayışının bir sonucu olarak, ekonomimizin de önemli kalemlerini oluşturan dünya standartlarında kurumlarımız oluşturulmuştur. AKP'nin iktidara geldiği **2002 yılında, devlet, büyük çoğunluğu kâr eden ve stratejik önemi olan 200'ün üzerinde** işletmenin sahibi ya da ortağı konumundaydı. **2018 yılı itibarıyla** devletin ortağı ya da sahibi olduğu kurum sayısı **71'e düşmüştür.** 1986 yılından 2019'a kadar geçen sürede **yapılan özelleştirmelerin %90'ına yakını AKP tarafından yapılmıştır.**

Saray rejimi, savunma sanayimizin en stratejik kurumlarından olan **Tank Palet Fabrikası'nı** şaibeli bir şekilde kiralamış, **ASELSAN, HAVELSAN** gibi kurumların ise hisselerini satmıştır. **Elektrik üretim santralleri ve dağıtım şirketleri, PETKİM, linyit işletmeleri, tersaneler, limanlar ve gaz şirketleri** de şeffaf olmayan yöntemlerle değerinin çok altında özelleştirilmiştir. 2005 yılındayeterlikgözetilmeksizinözelleştirilerek Suudi Arabistan merkezli bir şirkete satılan ve döneminin en çok kâr elde eden kurumlardan

biri olan **Telekom**, 2018 yılında borcunu ödeyemez hale gelerek, borçları ile birlikte bankaların kuracağı şirkete devredilmiştir. AKP'nin stratejik kurumları siyasi emelleriyle değerinin altında ve kontrolsüz biçimde özelleştirmesi sonucunda Türkiye'nin savunma sanayisi yabancılaştırmakta, enerji üretim ve dağıtımını devlet kontrolünden çıkmaktadır. Özelleştirilmiş olan Telekom'un altyapısı, kriz ve afet anlarında yetersiz kalmakta, yurttaşlarımız birbirleriyle iletişim kuramamaktadır.

Savunma ve enerji sektörlerinde yapılan özelleştirmelerin yanı sıra üretim sektörlerindeki özelleştirme ve kapatmalar sonucunda Türkiye'nin toplam üretim kapasitesi düşmektedir. AKP döneminde **Şeker Fabrikaları ve Türkiye Gübre Sanayi** gibi tarım sektöründeki önemli kurumlar özelleştirilmiştir. **Demir çelik, cam, çimento, kağıt fabrikaları** gibi Türkiye'nin üretim ekonomisine katkı sunan fabrikalar, özelleştirilmiş ya da şehir içindeki konumlarının ranta dönüştürülmesi için kapatılıp, yıkılmıştır.

Hizmet sektöründe ise liyakat gözetilmeden yapılan atamalar neticesinde kurumlarımızın uluslararası saygınlıkları azalmaktadır. Daha 5 sene öncesine kadar dünyanın **en iyi 5 havayolu şirketinden biri olarak kabul edilen THY, kötü yönetim sonucunda 2019 yılı itibarıyla en iyi 25 havayolu şirketi arasına girememiş, ancak 27. olabilmıştır.**

AKP DÖNEMİNDE NE KARAYOLU NE DE DEMİRYOLU ULAŞIMI GÜVENLİ

İstanbul'daki trafik keşmekeşinin yanı sıra Türkiye genelinde de karayolu ulaşımında yurttaşlarımızın can güvenliği için yeterli önlemler alınmamaktadır. Türkiye, **OECD ülkeleri arasında, ABD'den sonra trafik kazalarında en çok ölümün olduğu 2. ülkedir.** Oysa AKP iktidara geldiğinde Türkiye en çok ölümlü kazanın yaşandığı 12. ülkedi.

Türkiye'deki en güvenli ulaşım aracı olarak bilinen demiryolunda dahi ulaşım güvenliği AB ortalamasının çok altında kalmıştır.

ÖZELLEŞTİRMELER

%90 Son 33 yılda yapılan özelleştirmelerin %90'ına yakını AKP tarafından yapılmıştır.

TÜRK HAVA YOLLARI

27 THY 5 sene öncesine kadar en iyi 5 havayolundan biri iken, 2019'da ilk 25'e giremedi.

TRAFİK KAZALARI

2. sıra Türkiye OECD ülkeleri arasında en çok ölümlü kazanın olduğu 2. ülkedir.

TREN KAZALARI

%26 Türkiye'deki tren kazalarının %26'sı raydan çıkma nedeniyle olmaktadır.

2007-2012 yılları arasındaki 5 yıllık süreçte, toplam demiryoluna oranla **tren kazalarında en çok insanın hayatını kaybettiği ülke Türkiye olmuştur.** Demiryolu uzunluğuna oranla **ölüm vakası Türkiye’de 2,08 iken AB ortalaması 0,3’tür.** Türkiye’deki kazaların önemli bir kısmı bakım ve onarımı yapılmayan kırık veya çatlak raylar nedeniyle olmaktadır. **Türkiye’deki kazaların %26’sı raydan çıkma** nedeniyle olurken, **AB’de bu oran yalnızca %4’tür.** Nitekim AKP döneminde, büyük çoğunluğu fiziksel hazırlıkları tamamlanmadan siyasi baskılarla açılan güzergâhlar sonucu **şehirlerarası tren seferlerinde 96 yurttaşımız hayatını kaybetmiştir.** Üstelik bu kazaların ardından siyasi ve idari sorumlular hak ettikleri cezaları almamışlardır.

Ulaşımında sadece altyapı hizmetlerine odaklanarak, ulaşım güvenliğini yok sayan AKP zihniyeti, trafik sorununa da çözüm üretememiştir. Dünyanın en güzel şehirleri arasında gösterilen **İstanbul’u dünyanın en sıkışık 6. trafiğine sahip kent** haline getirmiştir. Barselona, Londra, New York gibi metropoller ise 40 ve üzeri sıralamalarda yer almaktadır. **İstanbul’da yaşayan yurttaşlarımız, 30 dakikalık mesafedeki bir yere ulaşmak için gündüzleri 54, akşamları 64 dakika harcamak zorunda bırakılmaktadır.** Gün içerisinde evine yarım saat uzaklıktaki bir iş yerinde çalışan yurttaşımız sadece işine gidip gelirken dahi yolda trafik sıkışıklığı yüzünden 1 saat fazla zaman geçirmektedir.

SARAY REJİMİ, TOPLUMSAL BARIŞI ZEDELİYOR

AKP, toplumsal ayrışmayı tetikleyen politikaları nedeniyle toplumsal barış önünde önemli bir engel teşkil etmektedir. AKP yönetiminde Türkiye, **41 OECD ülkesi arasında ayrımcılığın en çok olduğu ülke konumuna gelmiştir.** Uluslararası değerlendirmelerde, Türkiye’de inanç grupları ve etnik gruplar kadar yaşam tarzları da risk altındadır. Bu bakımdan **Türkiye, 115 ülke arasında azınlıkların en çok tehdit altında olduğu 22. ülke** olarak

gösterilmektedir. Benzer bir tehdit, dini özgürlükler konusunda da görülmektedir. Türkiye, **dini özgürlükler sıralamasına göre, 149 ülke arasında 129. sırada yer almaktadır.**

Farklı etnik gruplara ya da dini inançlara bağlı insanlar korku içerisinde yaşamaktadırlar. Türkiye, **132 ülke arasında etnik kökeni, dini inancı veya ten rengi dolayısıyla insanların fiziksel saldırıya maruz kalma endişesini en yoğun taşıdığı 78. ülkedir.** Etnik ve dini ayrımcılığının yüksek olduğu Türkiye, toplumsal güvenliğini de yitirmektedir. Suç oranları, şiddet içerikli gösteriler, komşu ülkelerle gerilimli ilişkiler, istikrarsız siyasi ortam gibi alt başlıklarla belirlenen **Toplumsal Güvenlik sıralamasında Türkiye, 163 ülke arasında 144. sırada, güvensiz ülkeler arasında yer almaktadır.**

TÜRKİYE MUTSUZ İNSANLAR ÜLKESİNE DÖNÜŞÜYOR

Kutuplaştırıcı, ayrıştırıcı ve düşmanlaştırıcı yönetim anlayışı, gençlerimizin kendilerini mutsuz ve baskı altında hissetmesine neden olmaktadır. AKP baskısının neden olduğu korku iklimi yurttaşlarımızı tedirgin etmektedir. Yurttaşlarımız hayatlarını stresli, gergin ve mutsuz olarak sürdürmektedir. **2017 yılında en mutlu 69. ülke olan Türkiye, 2019 yılında 10 sıra gerilemiş ve 79. sıraya düşmüştür.** AKP, Türkiye’yi mutsuz bir ülke haline getirmiştir. Nitekim **TÜİK’in** yapmış olduğu **Yaşam Memnuniyet Araştırması’na** göre Türkiye’de kendini mutlu hisseden insanların oranı 2011 yılında %62 iken, 2018’de %54’ün altına düşmüştür. Buna karşılık **son 15 yılda Türkiye’de mutsuz insanların sayısı %65 artmıştır. Yani AKP döneminde mutlu yurttaşlarımızın sayısı azalırken, mutsuz insanların sayısı hızla artmıştır.**

AYRIMCILIK YÜKSEK

Son sıra

Türkiye 41 OECD ülkesi arasında ayrımcılığın en çok olduğu ülkedir.

DİNİ ÖZGÜRLÜKLER

129. sıra

Türkiye dini özgürlükler sıralamasına göre 149 ülke arasında 129.’dur.

CİNSİYET EŞİTLİĞİ

130. sıra

Türkiye cinsiyet eşitliği sıralamasında 153 ülke arasında 130. sıradadır.

KADIN CİNAYETLERİ

2 bin

Türkiye son 6 yılda 2.000’den fazla kadın öldürülmüştür.

KADINLAR ÇALIŞMA HAYATINDA AYRIMCILIĞA UĞRUYOR

Saray rejimi, kadınları iş hayatından uzak tutmakta, liyakat kriterlerini yok saymanın yanı sıra kadınlara yönelik ayrımcılık uygulamaktadır. **Dünya Ekonomik Forumu 2020 yılı raporuna göre Türkiye, cinsiyet eşitliği sıralamasında 153 ülke arasında 130. sırada Tunus, Nijerya gibi ülkelerin gerisinde yer almaktadır. Kadınların iş gücüne katılımında ise 135. sırada** bulunan Türkiye'de kadınlar, erkeklerle aynı işi yaptığı halde daha düşük maaşla çalışmaktadır. **Cinsiyetler arası eşit işe eşit ücret sıralamasında Türkiye son 12 yılda 21 sıra gerileyerek, 106. sırada yer almıştır.**

Öte yandan iş yaşamındaki kadınlar, yönetici kadrolarına yapılan atamalarda ayrımcılığa maruz kalmaktadır. **Türkiye, üst düzey yöneticilik yapan kadınların oranı bakımında 149 ülke arasında 125. sırada yer almaktadır.** Türkiye'de, çalışan kadınların **sadece %15'i üst düzey yönetici pozisyonunda** görev alabilmektedir. Örneğin Türkiye'deki öğretmenlerin yaklaşık %55'i kadın, %45'i erkek iken, yapılan **araştırmalar kadın okul müdürlerinin oranının yalnızca %7 olduğunu belirlemiştir.** Kadın okul müdürlerinin oranının OECD ortalaması ise **%47'dir.**

KADINLAR SOKAKTA YÜRÜMEKTEN KORKAR HALE GELDİ

2008 yılından bu yana düzenli bir biçimde artan kadın cinayetleri de Türkiye'nin en önemli sorunlarından biri haline gelmiştir. AKP'nin seyirci kaldığı kadına yönelik şiddet sonucunda son **6 yılda 2.000'den fazla kadın öldürülmüştür.** Katillere uygulanan iyi hâl indirimleri ve denetimli serbestlik kuralları ise kamuoyu vicdanını bir kez daha yaralamaktadır. Katillere verilen cezalar yetersiz kalmakta, cezaların caydırıcı olması ilkesi ile bağdaşmamaktadır. Bunun sonucunda AKP Türkiye'si artık kadınların sokaklarında güvenle dolaşabildiği bir ülke olmaktan çıkmıştır. **2019 Kadın, Barış ve Güvenlik Endeksi'ne göre kadınların yaşam kalitesinde Türkiye 167 ülke arasında**

DOĞUM ESNASINDA ÖLÜM

17 kadın Türkiye'de her 100 bin doğumdan 17'sinde anne yaşamını kaybetmektedir.

HEKİM SAYISI DÜŞÜK

Son sıra Türkiye, 35 OECD ülkesi arasında 1.000 kişiye düşen doktor sayısı 2'yle son sıradadır.

114. sırada yer almaktadır. Forbes'un araştırmasına göre Türkiye, kadın gezginler için en tehlikeli 20 yer arasında yer almakta ve **sokakları en güvensiz 8. ülke** olarak gösterilmektedir. TÜİK verilerine göre, Türkiye'de yaşayan **kadınların %40'ı sokakta yalnız yürürken kendisini güvensiz ya da çok güvensiz hissetmektedir.**

TÜRKİYE EN SAĞLIKSIZ ÜLKELERDEN BİRİ HALİNE GELDİ

Her geçen yıl daha mutsuz olan yurttaşlarımızın sağlıkları da tehdit altındadır. Rant odaklı, hantal hastanelerle övünen Saray rejimi yurttaşlarımızın sağlıklarını da koruyamamaktadır. Hastalıklar artmış, tedaviler işlevsizleşmiş, sağlık sistemi piyasalaşmış ve niteliksizleşmiştir. Bunun sonucunda **Türkiye, sağlık sıralamalarında 40 OECD ülkesi arasında 25. sıradadır.**

Türkiye, Meksika'dan sonra doğum esnasında en çok annenin hayatını kaybettiği OECD ülkesi olmuştur. Türkiye'de ortalama **her 100 bin doğumdan 17'sinde anneler yaşamını kaybetmekte,** çocuklar annesiz büyümek zorunda kalmaktadır. **Batı Avrupa'da ortalama 100 bin doğumdan sadece 2'sinde, Avrupa ve Orta Asya ülkelerinde ise ortalama 13'ünde ölüm vakası gerçekleşmektedir.** Uzmanların etkili sağlık politikaları ile düşürülebileceğini belirttiği doğum sırasındaki ölüm oranında Türkiye, bölgesinde de ortalamanın gerisinde kalmış ülkelere biri haline gelmiştir.

Sağlığını kaybetmiş yurttaşlarımızdan müşteri olarak bahseden yöneticiler,

HEKİM GÖÇÜ ARTIYOR

3 bin hekim Son 7 yılda 3 binden fazla hekimimiz yurt dışına göç etmiştir.

ZAYIF İŞÇİ HAKLARI

En kötü 10 Türkiye işçi hakları bakımından en kötü 10 ülke arasında yer almaktadır.

hekimlerin tedavilerinde başarıyı da performansın niteliğiyle değil, niceliğiyle ölçmeye çalışmaktadır. Performans kriterleri yüzünden gün içerisinde daha çok hastaya bakmak zorunda bırakılan **hekimlerin muayene süresi, hasta başına 5 dakikaya kadar düşmektedir.** Oysa **Dünya Sağlık Örgütü** doğru bir muayene için bir hekimin hasta başına ayırdığı **sürenin 20 dakika olmasını önermektedir.** Türkiye’de hasta başına ayrılan sürenin bu kadar düşük olmasının bir diğer nedeni de hekim sayısının yetersizliğidir.

Türkiye, 35 OECD ülkesi arasında nüfusuna oranla hekim sayısı en düşük ülkedir. Bu ülkeler arasında **Türkiye, 1.000 kişiye düşen hekim sayısının 2'nin altında olduğu tek ülkedir.** Türkiye’de hekim sayısının yetersiz olmasına karşın AKP, bir yandan baskıcı ve otoriter yönetim anlayışı diğer yandan sağlık çalışanlarına karşı takındığı aşağılayıcı tavır ve sağlık sektöründe kurduğu modern kölelik düzeni nedeniyle, hekimlerin yurt dışına göç etmesine neden olmaktadır. Meslek odalarının kayıtlarına göre **son 7 yılda 3 binden fazla hekimimiz yurt dışına göç etmiştir.** Meslek odalarına bildirmeksizin göç eden hekimlerin olduğu düşünüldüğünde gerçekte bu sayının daha fazla olduğu görülecektir.

Tedavi için gerekli olan tıbbi malzeme ve ilaç sektörlerinde ise Türkiye dışı bağımlı bir ülke haline gelmiştir. Türkiye’nin, dünya **tıbbi malzeme ithalatındaki payı %1’e yaklaşırken, ihracattaki oranı ise %0,35’in altına düşmüştür.** Benzer bir biçimde ilaç sektöründe de **dünya ithalatındaki oranı %0,6 iken, dünya ihracatından yalnızca %0,2 kadar pay alabilmektedir.**

İŞ CİNAYETLERİ ARTIYOR, İŞ GÜVENLİĞİ ÖNLEMLERİ ALINMIYOR

Türkiye’de işçiler düşük ücret almalarının yanı sıra kötü koşullarda çalıştırılmaktadır. Uluslararası Sendikalar Konfederasyonu’nun yayımladığı **2019 Küresel Haklar Endeksi’**nde Türkiye, **işçiler için en kötü koşullara sahip on ülke arasında yer almıştır.** Türkiye,

YÜKSEK İŞÇİ ÖLÜMLERİ

23 bin işçi Türkiye’de son 16 yılda 23 bine yakın işçi iş cinayetlerine kurban girmiştir.

DÜŞÜK GIDA GÜVENLİĞİ

41. sıra Gıda güvenliğinde 2015’te 39. sıradayken 2019’da 41. sıraya geriledik.

Brezilya, Kazakistan ve Suudi Arabistan gibi ülkelerle aynı kategoridedir. Rapora göre, işçiler için en kötü koşulları sunan ülkeler, sendika üyelerinin öldürüldüğü, işçilerin konuşma ve gösteri yapma haklarının engellendiği, işçilere demokratik hakların tanınmadığı, işçilerin toplu halde tutuklandığı ve hak garantisinin olmadığı ülkeler olarak tanımlanmaktadır.

AKP döneminde iş cinayetleri de artmaktadır. **AKP’nin iktidarda olduğu son 16 yılda 23 bine yakın iş cinyeti gerçekleşmiştir.** Bu sayıya meslek hastalıklarına bağlı ölümler de dahil edildiğinde çok daha vahim bir tablo ortaya çıkmaktadır. **Dünya Sağlık Örgütü’nün** 2017 raporuna göre Türkiye’de 2017 yılında kanser hastalığı yüzünden yaşanan 90 bin ölümün %10’u, yani **9 bin ölümün mesleğe bağlı olarak gerçekleştiği tahmin edilmektedir.**

OKULDA, KIŞLADA VE YURLARDA GIDA ZEHİRLENMELERİ ARTIYOR

AKP döneminde Türkiye’de gıdalar da daha güvensiz hale gelmiştir. **Türkiye gıda güvenliği sıralamasında 2015 yılında 39. sıradayken, 2019 yılında 41. sıraya gerilemiştir.** Güvensiz gıdaların artması ve gıda denetimlerinin eksik veya yanlış yapılması Türkiye’de yaşanan gıda zehirlenmeleri vakalarında artışa neden olmuştur. Türkiye’de 2014-2018 yılları arasında yaklaşık 10 bin yurttaşımızın zehirlendiği belirlenmiştir. **Gıda zehirlenmelerinin %70’i askeri birliklerde, okullarda ya da öğrenci yurtlarında yaşanmıştır.** Devlet kurumlarındaki hizmetlerin kayırmacı ihalelerle verilmesi ve denetimlerin eksik yapılması sonucunda, askerlerimiz ve öğrencilerimizin sağlığı tehlikeye atılmaktadır.

MADDE BAĞIMLILIĞI NEDENİYLE ÖLÜMLER DÜNYADA AZALIRKEN, TÜRKİYE’DE ARTIYOR

Gençlerimiz madde bağımlılığı tehlikesi ile karşı karşıyadır. Bağımlılık yapan madde kullanımı nedeniyle meydana gelen ölümler dünyada azalırken, **Türkiye’de hem madde**

UYUŞTURUCU ÖLÜMLERİ

737 kişi 2014-2017 yılları arasında yılda ortalama 737 kişi aşırı doz sebebiyle ölmüştür.

HAVA KİRLİLİĞİ

5. sıra Türkiye 40 OECD ülkesi arasında en kirli havaya sahip 5. ülkedir.

kullanıcıların nüfusa oranı hem de madde kullanımına bağlı ölümler dünyanın aksine düzenli bir biçimde artmaktadır. AKP döneminde, bağımlılık yapan maddelerin aşırı dozda kullanımına bağlı ölümlerde de olağanüstü bir artış yaşanmıştır. **2006-2013 yılları arasında, aşırı doz nedeniyle yılda ortalama 139 kişi hayatını kaybetmiştir. 2014-2017 yılları arasında ise yılda ortalama ölüm sayısı 737 kişiye çıkmış, bir diğer ifadeyle 5 kattan fazla bir artış görülmüştür.**

DOĞA HAKLARI GERİLİYOR: SU, HAVA, TOPRAK BETONLAŞMANIN VE KÜRESEL ISINMANIN KISKACINDA

İklim krizi, uluslararası toplumun en yakıcı gündem maddelerinden biri haline gelmiştir.

AKP, birçok konuda olduğu gibi bu konuda da çağın gerekliliklerini anlayamamış, kendisinin de itiraf ettiği üzere şehirlere ihanet etmiştir. Bu ihanet, yalnızca şehir merkezlerindeki dikine, çarpık yapılaşma ve yeşil alanların yok edilmesi ile olmamış, aynı zamanda denetimsizlik ve kuralsızlık nedeniyle temiz su kaynaklarının, havanın ve ekilebilir toprakların kirletilmesine göz yummasıyla da olmuştur.

Yale ve Columbia üniversiteleri tarafından hazırlanan **Çevre Performansı Endeksi**'nde, 2018 yılında **Türkiye 180 ülke içerisinde 108. sırada** yer almaktadır. **Ekosistem Canlılığında 156. sırada, Biyoçeşitlilik ve Habitat sıralamalarında ise 172. sırada** konumlanarak dünya çapında en kötü performans gösteren ülkeler arasında yer almaktadır.

Çevre dostu enerji politikaları izlemeyen AKP, ülkemizin coğrafi imkanlarından doğru biçimde faydalanmamaktadır. Yenilenebilir enerji üretimi için kaynaklar yanlış kullanılmakta, her geçen yıl dışa bağımlı enerji tüketimi artmaktadır.

Türkiye yenilenebilir enerji arzının toplam enerji arzına oranı bakımından 35 OECD ülkesi arasında 2002 yılında 12. sırada yer alırken, 2018 yılı itibarıyla 19. sıraya gerilemiştir.

HAVA VE SU KALİTESİ DÜŞÜYOR, YEŞİL ALANLAR AZALIYOR

İklim krizinin önemini fark etmeyen ve doğa haklarını hiçe sayan tek adam rejimi, Türkiye'nin 40 OECD ülkesi arasında **en kirli havaya sahip 5. ülke** haline gelmesine neden olmuştur. Yurttaşlarımız kirli hava solumanın yanı sıra kalitesiz su kullanmaya mahkûm edilmektedir. **Yurttaşlarımızın %35'inden fazlası kullandığı suyun kalitesinden memnun değildir. OECD ülkelerinde ise bu oran ortalama %19'dur.** Öte yandan yenilenebilir su kaynaklarımız da verimsiz kullanılmaktadır.

Türkiye'nin 2002 yılında kişi başına yaklaşık 3 bin 300 metreküp yenilenebilir su kaynağı bulunurken, AKP döneminde bu oran yaklaşık %20 azalmıştır. Kişi başına düşen **yenilenebilir su kaynağı sıralamasında 2017 yılı itibarıyla Türkiye, 170 ülke arasında 109. sıradadır.** Bir diğer ifadeyle AKP'nin bu kötü su yönetimi sonlandırılmadığı takdirde, Türkiye yakın bir gelecekte kuraklığa mahkûm olma tehlikesinin eşiğine gelmiştir.

AKP zihniyetinin 25 yıldır yönettiği şehirlerimiz, dikey ve estetikten yoksun yapılaşmalara izin verilmesi nedeniyle betona boğulmuş ve bu şehirlerde nefes alınabilecek yeşil alanlar, gelecek nesiller düşünülmeden yok edilmiştir. **İstanbul, yeşil alan bakımından kendi sınıfındaki 98 şehir arasında ancak 58. sırada yer alabilmektedir.**

AKP TÜRKİYE'Sİ İTİBARINI, İSTİKRARINI, İTİDALINI KAYBEDİYOR

Demokrasi, hukuk, ekonomi, eğitim ve dış politika alanları başta olmak üzere sağlık, tarım, sosyal politikalar, ulaşım gibi diğer birçok alanda da krize savrulan AKP yönetimi, Türkiye'nin bu alanlardaki kurum ve kuruluşlarına da zarar vermektedir.

AKP Türkiye'si, dünya devletleri arasındaki itibarını, politikalarındaki istikrarını ve uygulamalarındaki itidalini yitirmektedir. Ülkemizi dünya devletleri karşısında zayıflatmaktadır.

SU KAYNAKLARI KİT

109. Sıra Türkiye kişi başına düşen yenilenebilir su kaynağı sıralamasında 170 ülke arasında 109.

YEŞİL ALAN KİTLİĞİ

58. Sıra İstanbul yeşil alan bakımından kendi sınıfındaki 98 şehir arasında 58. sıradadır.

EKOSİSTEM BOZUK

156. Sıra Türkiye ekosistem canlılığında 180 ülke arasında 156'dır.

ÇEVRE PERFORMANSI

53. Sıra Türkiye çevre performansı endeksinde 180 ülke arasında 108. sıradadır.

CHP NE YAPACAK?

DEMOKRASİ KRİZİ, GÜÇLENDİRİLMİŞ MECLİS VE BAĞIMSIZ YARGI İLE AŞILACAK

Cumhuriyet Halk Partisi (CHP), Türkiye'yi demokrasi krizine sokan Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'ni kaldıracak, Türkiye Büyük Millet Meclisi'ni güçlendirerek, **egemenliği, saraydan alıp yeniden kayıtsız şartsız millete verecektir.** Katılımcı yöntemlerle hazırlanacak olan **demokratik bir anayasa** ile hem 12 Eylül hem de CBHS'nin baskıcı ve otoriter tüm izleri silinecek, Türkiye **özgür yurttaşlar cumhuriyeti** olacaktır. Kuvvetler ayrılığı ilkesinin bir gereği olarak, hukukun üstünlüğü tesis edilecek, yürütmenin yargıya müdahale etmesi önlenecektir. Bakan ve bakan yardımcısı HSK'dan çıkarılacak, atamalarının Cumhurbaşkanı tarafından yapılması sonlandırılarak, **yargı siyasi vesayetten kurtarılacaktır.**

ÜRETEN TÜRKİYE EKONOMİK KRİZİ SONA ERDİRECEK, REFAH HAKÇA BÖLÜŞÜLECEK

CHP iktidarında, tüketim değil, üretim öncelik olacaktır. Ülkemiz yeniden üretebilir ve yatırım yapılabilir hale gelecektir. Ekonominin rekabet gücünün artırılması için gerekli önlemler alınacak ve ekonomi yönetiminde liyakat esas olacaktır. **Ülkemizin kaynakları rantta değil, değer yaratan alanlara adil bir biçimde tahsis edilecektir.** Emekçilerimizin gelişmiş ülkelerdeki kadar üretim yapabileceği ve kazanç elde edebileceği bir ekonomi düzeni kurulacaktır. **Refahın hakça bölüşülmesi sağlanacaktır.** Yeni ve daha güçlü sosyal politikalar geliştirilecek, aile sigortası hayata geçirilecektir. Para ve maliye politikalarımız öngörülebilir ve sürdürülebilir olacaktır.

EĞİTİMDE ÇAĞIN GEREKLİLİKLERİ VE YENİLİKLERİ ESAS OLACAK

CHP, kapsamlı ve süreklilik arz eden eğitim reformu gerçekleştirecektir. **Eğitim, tüm çocuk ve gençlerimiz için parasız, nitelikli ve eşit olacaktır.** Eğitim, bir ideoloji, dünya görüşü ya da inanç sistemi olmaktan çıkarılacaktır. Eğitim hayatındaki tüm eşitsizlikler ortadan kaldırılacak, çağımızın gereklerine uygun bir bakış açısıyla ülkemizin kalkınması için gerekli olan **eğitim yatırımlarının bütçe içindeki payları yükseltilecektir.** CHP iktidarında

ekonomik kalkınmamız için de çok önemli olan Endüstri 4.0 için üniversite-sanayi iş birliği sağlanacak, üretim sektörünün inovasyon kapasitesi geliştirilecektir. Yeni teknokentlerin kurulması için destek sağlanacak, tesis edilmiş teknokentlerin nitelikleri hızla yükseltilecektir. **Akademik çalışmalara ve bilimsel gelişimlere yapılacak katkılar neticesinde, inovatif gelişimin önü açılacak, beyin göçünün de önüne geçilecektir.**

ÜLKEMİZ DIŞ POLİTİKADA YENİDEN İSTİKRAR VE İTİBARINA ULAŞACAK

CHP iktidarında, **uluslararası hukuka saygılı, dünyayla bütünleşen ve katılımcı bir dış politika izlenecektir.** Yurttaşlarımızın güvenliğini ve huzurunu gözeten bir dış politika ile diğer ülkelerle sosyal ve kültürel ilişkiler geliştirilecektir. **Ülkemizin dış politikada kaybettiği itibar yeniden kazandırılacaktır.** Bölge merkezli dış politika anlayışıyla CHP, Ortadoğu Barış ve İşbirliği Teşkilatı'nı (OBİT) kuracaktır. Kurucu üyelerinin İran, Irak, Suriye ve Türkiye olacağı bu teşkilat, Suriye'nin toprak bütünlüğünü koruyarak, bölgede barışın tesisi için öncü rol üstlenecektir.

KURUMLAR VE KADROLAR LIYAKATESASINA GÖRE YENİDEN YAPILANDIRILACAK

CHP, **Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren sosyal adaletin tesisi için kullanılan kurumların özelleştirilmesini durduracaktır.** Stratejik kurumların özelleştirilmesine ilkesel olarak karşı olan CHP, rekabet koşullarının olmadığı alanlarda toplumcu anlayışla kamu teşekküllerinin faaliyetlerini destekleyecektir. Öte yandan siyasi baskı ve müdahalelerle etkisizleşen ve itibarsızlaşan **kamu kurumlarında liyakat ilkesi esas olacaktır.**

TOPLUMSAL BARIŞ SAĞLANACAK, YURTTAŞLARIMIZ HUZUR İÇİNDE YAŞAYACAK

CHP iktidarında, inanç, dil, kimlik, siyasi görüş cinsiyet ve yaşam tarzlarına göre ayırım yapılmasına asla izin verilmeyecektir. Yurttaşlara karşı sorumluluklarını eksiksiz yerine getiren bir sosyal devlet anlayışıyla, **kutuplaşmaya eşit yurttaşlık temelinde çözüm getirilecektir.**

YARGI BAĞIMSIZLIĞI

54 Yargı bağımsızlığında 12 yılda 54 sıra geriledik.

BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ

57 Basın özgürlüğünde 17 yılda 57 sıra geriledik.

YÜKSEK ENFLASYON

43 Enflasyonda son 10 yılda 43 sıra geriledik.

EKONOMİ İSTİKRARSIZ

65 Makro Ekonomik istikrarda 9 yılda 65 sıra geriledik.